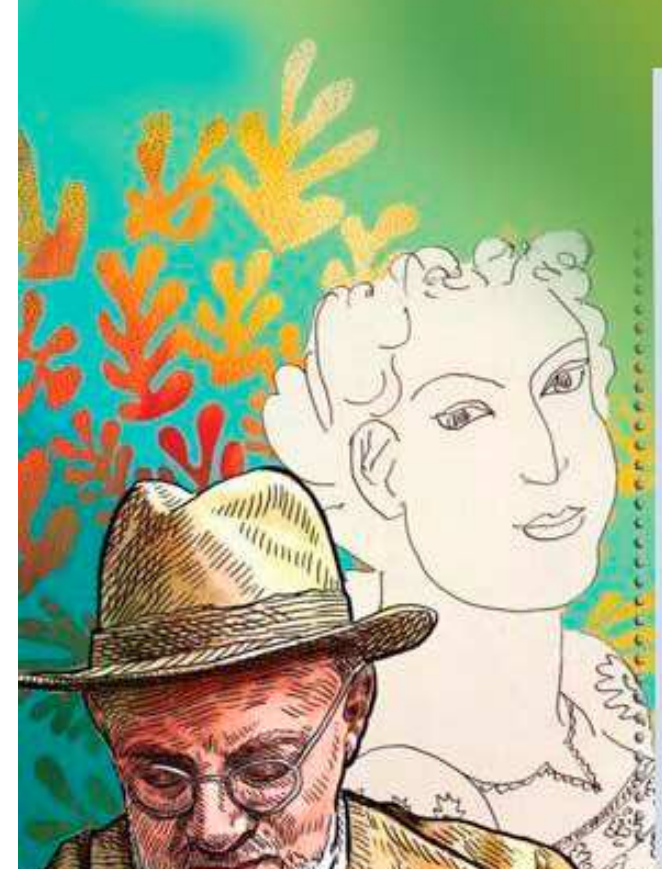

Анрі Матісс

(1869–1954)

французький живописець,
скульптор, графік

150 років від дня народження

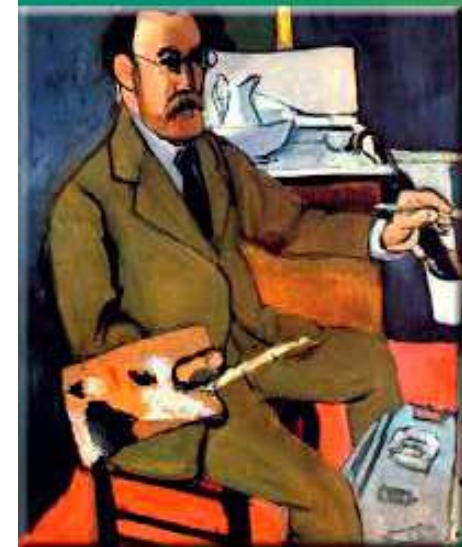
Анрі Матісс є одним з найвизначніших представників французького образотворчого мистецтва ХХ століття. Життєствердуюче мистецтво Матісса цілком присвячене красі реального світу. Своїми живописними творами він відкрив невичерпні можливості кольорів. Його творчість вражає багатогранна.

Окрім живопису, він працював для театру, займався скульптурою, літографією, ілюстрував книги.

Анрі Еміль Бенуа Матісс народився на півночі Франції, у Като Камбресі, в родині торговця зерном. По закінченні гімназії навчався на юридичному факультеті Паризького університету, потім деякий час працював помічником адвоката. Покликання

до живопису відкрив у собі в 20 років, під час одужання після операції апендициту, коли мати, яка захоплювалася розписом кераміки, подарувала йому фарби, щоб розважити. Внаслідок цього захоплення він відмовився від юридичної кар'єри і почав навчатися живопису в Школі малюнка. З 1892 року Матісс перебрався до Парижу і продовжив навчання у відомих художників В. Бугро, Г. Моро. Він копіював у Луврі твори старих французьких і голландських майстрів, особливий вплив на нього в період навчання мала творчість Шардена.

Після того, як австралійський художник Дж. Рассел, друг О. Родена познайомив Матісса з імпресіонізмом, Анрі почав використовувати насичені, світлі барви. Він називав Дж. Рассела своїм учителем, який пояснив йому теорію кольору.

Перше визнання прийшло до Матісса після появи його картин на виставках «Національного товариства красних мистецтв». Їх почали купувати, одна з них була придбана для резиденції президента Франції. Але художник не бажав йти протореним шляхом. Невдовзі він виходить з «Національного товариства», де панувала рутинна,

і переходить на виставки «Незалежних». У 1894 р. його натурниця Кароліна народила дочку Маргариту.

У січні 1898 року він одружився з Амелі Парейр. Освідчуючись в коханні, Анрі попередив, що більше за все любить живопис. У медовий місяць молоді вирушили до Лондона досліджувати картини В. Тернера. Потім подружжя подорожувало до Корсики, побували також у Тулузі та Генуї.

Матісс багато працює, вивчає оголену натуру, створює серію «ню», освоює техніку ліплення. Амелі вірить у його талант, стає основною моделлю та надійною подругою. Подружжя виховує позашлюбну дочку від натурниці, Маргариту, яка також була улюбленою моделлю художника.

З Амелі вони прожили разом 30 років, вона народила йому синів Жана-Жерара і П'єра. Початок нового століття, сповнений напруженої творчої праці, був драматичним періодом в житті художника. Картини Матісса не приносили прибутків. Батько, не розуміючи живопису сина, відмовився його підтримувати. Заради заробітку йому доводилось братися за важку працю маляра й виконувати декоративні розписи.

Один з перших шедеврів Матісса - «Розкіш, спокій й насолода» був написаний у 1904 році під враженням зустрічі з П. Синьяком, представником пізнього імпресіонізму. Того ж року відбулась персональна виставка художника. Для його картин стають характерними спрощення форми, декоративний стиль. Матісс мав проблеми із зором, тому його приваблювали геометричні, майже схематичні зображення.

1905 року Матісс та його однодумці в мистецтві: К. Ван Доген, А. Марке, А. Дерен, М. Вламінк виставляють роботи в паризькому Осінньому салоні.

Картини, яким була притаманна надзвичайно яскрава, динамічна манера, різкі, енергійні барви, вразили публіку і викликали справжній скандал. Один з критиків дав художникам іронічне прізвисько «fauws» («дикі»), що стало назвою течії «фовізму».

У 1910 році Матісс створює перші значні твори монументально-декоративного живопису - два великих панно «Танок» і «Музика» для інтер'єру будинку російського колекціонера С. Щукіна. Художник використав три чисті барви: зелену, темно-синю й яскраво-червону, панно викликали справжній вибух емоцій.

Художня манера майстра свідчить про подальший перехід до схематичного відтворення образів. На запитання, чому його портрети не надто схожі на моделей, художник роздратовано відповів: я не малюю жінок, я малюю картини. Його єдина дочка Маргарита була моделлю для численних портретів, наприклад, портрету дівчини з кішкою. До речі, Матісс дуже любив котів, особливо чорних.

Матісс подорожував до Німеччини, Іспанії, Росії. Важливими для його творчості стали подорожі з 1911 по 1913 рік до Марокко (Танжер). Знайомство з мистецтвом Сходу, яскраві барви Африки надихнули на появу нових гармонійних, декоративних композицій. Події Першої світової війни глибоко вразили митця. Його емоційна пригніченість знайшла втілення у суворих полотнах, позначених темною, глухою палітрою.

Після війни Матісс головним чином перебував у Ніцці, на півдні Франції.

У шістдесят років художник відчуває другу молодість. В житті Матісса з'явилась російська емігрантка Лідія Делекторська. Після розлучення з дружиною вона стала для нього моделлю і помічницею.

1920-30-і роки ознаменувалися для Анрі Матісса світовим визнанням та новим творчим піднесенням. На його картини знову повернулася радість життя, відображена у залитих сонцем інтер'єрах, розкішних букетах, екзотичних візерунках. Його виставки влаштовують у столицях Європи та Америки. Живописні твори цих років, що свідчать про багатогранність його обдарування - це численні натюрморти, портрети, жіночі образи в інтер'єрах.

У 1941р. Матісс переніс складну операцію. Лідія Делекторська доглядала за ним, і залишалась поруч в останні роки життя. Майже прикутий до ліжка, художник переважно займався графікою, ілюстрував книги. Усе своє творче життя Матісс багато малював і був чудовим рисувальником.

Його пізні роботи являють собою чисті абстракції, як, наприклад, колажі з різнобарвних паперів різної форми або візерунки 1949 – 1951рр. для оформлення каплиці Домініканського жіночого монастиря неподалік від Ніцци.

Художник помер у Ніцці у віці 84 років.

Підготовлено науково-методичним відділом НТБ КНУТД